

V Luxemburgu 20. júna 2022
(OR. en)

10066/22

DEVGEN 119
ACP 74
RELEX 769
ALIM 5
COEST 457
COHAFA 60

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	20. júna 2022
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10031/22 + ADD 1
Predmet:	Reakcia Tímu Európa na globálnu potravinovú neistotu – závery Rady (20. júna 2022)

Delegáciám zasielame v prílohe závery Rady o reakcii Tímu Európa na globálnu potravinovú neistotu, ktoré Rada schválila na svojom 3 884. zasadnutí 20. júna 2022.

Závery Rady o reakcii Tímu Európa na globálnu potravinovú neistotu

1. Rada je naďalej hlboko znepokojená tým, že zraniteľné obyvateľstvo na celom svete čelí bezprecedentnej úrovni potravinovej neistoty. Hoci akútny hlad, podvýživa a riziko hladomoru spôsobené najmä chudobou, konfliktmi, politickou nestabilitou, sociálno-ekonomickými podmienkami, prírodnými nebezpečenstvami a zmenou klímy sa už predtým zhoršovali, Rada pripomína, že neopodstatnená, nevyprovokovaná a nezákonná útočná vojna Ruska proti Ukrajine spojená s úmyselným bombardovaním a rabovaním poľnohospodárskych aktív, ničením skladov potravín a zariadení na ich spracovanie spolu s blokádou čiernomorských prístavov dramaticky zhoršili krízu v oblasti potravinovej bezpečnosti.
2. Potravinové systémy sú už dlho pod tlakom a pandémie ochorenia COVID-19 odhalila zraniteľnosť dodávateľských reťazcov a agro-potravinových systémov a narušila makroekonomickú stabilitu v rozvojových krajinách, najmä v najmenej rozvinutých krajinách. Ruská útočná vojna proti Ukrajine viedla k výraznému poklesu dostupnosti potravín, krmív a hnojív, k výraznému zvýšeniu cien potravín, energie a hnojív a zhoršila celosvetovú potravinovú neistotu. Má to dramatické dôsledky nielen pre ukrajinský ľud, ale aj pre mnohé zraniteľné skupiny obyvateľstva na celom svete. Táto situácia zvyšuje riziko sociálnych nepokojov, konfliktov a nestability a môže v spojení s inými problémami viesť k ďalšej neregulárnej migrácii a nútenému vysídľovaniu. Invázia ovplyvnila aj schopnosť poskytovať humanitárnu pomoc.

3. Rada vyjadruje solidaritu s najviac postihnutými partnerskými krajinami. Vzhľadom na tieto výzvy bude EÚ aj naďalej reagovať a zodpovedne a spoľahlivo konať v celosvetovom meradle. Rada uznáva, že najviac postihnuté sú krajiny najmenej rozvinuté a zraniteľné, krajiny, ktoré sú vo veľkej miere závislé od dodávok a dovozu potravín z Ukrajiny a Ruska, ako aj krajiny najviac postihnuté zmenou klímy. Rada zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné zabezpečiť rýchlu a komplexnú globálnu reakciu na ochranu životov, ľudských práv a živobytia najzraniteľnejších osôb, posilniť miestnu produkciu, znížiť závislosť od dovozu a zároveň podporiť prechod na udržateľné potravinové systémy a väčšiu odolnosť. Rada upozorňuje na rozmer potravinovej bezpečnosti týkajúci sa rodovej rovnosti a naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa vo svojich politikách, partnerstvách a iniciatívach zaoberala diskrimináciou na základe pohlavia a rodu. Rada opätovne zdôrazňuje svoj záväzok k účinnej mnohostrannej spolupráci a riešeniam a podčiarkuje, že je naliehavo potrebné urýchliť vykonávanie Agendy 2030 a jej cieľov udržateľného rozvoja, najmä cieľa č. 2 (žiadny hlad), pričom pripomína priority EÚ na samit OSN o potravinových systémoch, ktorý sa konal v roku 2021, ako aj záväzky EÚ prijaté na samite v Tokiu o výžive v záujme rastu (N4G) v decembri 2021.
4. Na vývoz potravín z Ruska na svetové trhy neboli uvalené žiadne sankcie. Sankcie EÚ sú zamerané najmä na ruskú vládu, ruské hospodárstvo a finančný systém, vojenské a ruské elity vrátane hospodárskych subjektov, ktoré sú zodpovedné za destabilizáciu Ukrajiny alebo ju podporujú, s cieľom zmarit' ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine. Rada zdôrazňuje potrebu zreteľne informovať o opatreniach Európskej únie ako zodpovedného a dôveryhodného globálneho aktéra a bojovať proti ruskej informačnej manipulácii a interferencii, v ktorej sa sankcie falošne označujú za príčinu zhoršujúcej sa situácie v celosvetovej potravinovej bezpečnosti a potraviny sa používajú ako zbraň s globálnym dosahom. Ruská manipulácia s informáciami je súčasťou koordinovanej a štátom financovanej kampane. EÚ a jej členské štáty budú spolu s ďalšími partnermi na multilaterálnych fórach naďalej zvyšovať informovanosť o tejto problematike, a to aj v partnerských krajinách.

5. Rada zdôrazňuje, že je dôležité, aby EÚ preukázala silnú solidaritu prostredníctvom rýchlej a komplexnej reakcie založenej na účinnom multilateralizme. Bude vychádzať z oznámenia Komisie z 23. marca 2022 s názvom „Zaistenie potravinovej bezpečnosti a posilnenie odolnosti potravinových systémov“ a z troch pilierov – obchodu, solidarity a produkcie – misie na posilnenie odolnosti v oblasti potravín a poľnohospodárstva (FARM), ktoré Európska rada uvítala na zasadnutí 30. a 31. mája 2022. Táto reakcia by mala byť plne zharmonizovaná s prácou skupiny OSN pre globálnu reakciu na krízy (GCRG) a s inými príslušnými medzinárodnými iniciatívami, najmä s Globálnou alianciou pre potravinovú bezpečnosť, ktorú iniciovala G7.
6. Rada vyzýva na solídnu, účinnú a transparentnú reakciu Tímu Európa na globálnu potravinovú neistotu, ktorá zahŕňa tieto štyri oblasti činnosti: 1. solidarita prostredníctvom núdzovej pomoci a podpora cenovej dostupnosti; 2. podpora udržateľnej výroby, odolnosti a transformácie potravinových systémov; 3. umožnenie obchodu tým, že sa Ukrajine pomôže pri vývoze poľnohospodárskeho tovaru prostredníctvom rozličných pozemných trás a únijských prístavov a podporí sa otvorený svetový obchod s potravinami a hnojivami; a 4. účinný multilateralizmus. Zámerom je, aby sa tieto štyri oblasti navzájom podporovali a bolo možné do nich zahŕňať i krátkodobé, strednodobé a dlhodobé reakcie.
7. **Pokiaľ ide o oblasť solidarity**, Rada vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prostredníctvom dostupných nástrojov súrne zintenzívnili svoju zaangažovanosť v oblasti humanitárnej pomoci a krátkodobej podpory prispôsobenej najzraniteľnejším skupinám v postihnutých krajinách a regiónoch s cieľom podporiť najmä miestnu produkciu a prístup k potravinám a uplatnili pri tom podľa možností koncepciu prepojenia humanitárnej oblasti, rozvoja a mieru. EÚ a členské štáty sa budú spoliehať na analytickú kapacitu Globálnej siete proti potravinovým krízam (GNAFC) a budú využívať kombináciu spôsobov vykonávania vrátane, vrátane okrem iného poskytovania hotovostnej pomoci a podpory prostredníctvom existujúcich systémov vzdelávania a sociálnej ochrany vždy, keď to bude vhodné a možné, a posilnenia presadzovania a spoločných iniciatív na úrovni krajín a regiónov. Reakcia by sa mala zakladať na pravidelne aktualizovaných posúdeniach zraniteľnosti a potrieb.

8. EÚ a jej členské štáty budú podporovať cenovú dostupnosť potravín riešením fiškálnej a makroekonomickej stability krajín s nízkymi príjmami a zraniteľných krajín a prispievaním k medzinárodným iniciatívam zameraným na pomoc globálnym partnerom v otázkach dlhovej úľavy a makroekonomickej stability, pripomínajúc v tejto súvislosti nedávny akčný plán IFI na riešenie potravinovej neistoty. Zahŕňa to urýchlenie vykonávania spoločného rámca G20 a Parížskeho klubu pre zaobchádzanie s dlhmi. Rada nabáda Komisiu a členské štáty, aby preskúmali možnosti ďalších dobrovoľných príspevkov na presmerovanie zvláštnych práv čerpania (SDR) vyspelých ekonomík do zraniteľných krajín, a to prostredníctvom osobitných mechanizmov MMF.
9. Okrem prebiehajúcich programov spolupráce a podpory zo strany EÚ a jej členských štátov Rada víta nedávnu núdzovú mobilizáciu na podporu kľúčových postihnutých regiónov, najmä príspevkov EÚ vo výške 225 miliónov EUR na podporu južného susedstva prostredníctvom Mechanizmu pre potraviny a odolnosť, prísľub Tímu Európa poskytnúť 1 miliardu EUR na podporu regiónov Sahelu a Čadského jazera, ako aj prísľub Tímu Európa poskytnúť viac ako 600 miliónov EUR na podporu Afrického rohu.

10. **Pokiaľ ide o oblasť výroby, odolnosti a transformácie potravinových systémov**, Rada zdôrazňuje význam podpory strednodobých a dlhodobých udržateľných riešení v oblasti potravinovej neistoty a podvýživy. Preto by sa mali riešiť základné faktory súčasnej potravinovej neistoty, ako sú najmä zmena klímy, dezertifikácia a degradácia úrodnej pôdy, a zároveň by sa mali posilniť udržateľné miestne výrobné kapacity v partnerských krajinách. Rada v tejto súvislosti dôrazne nabáda Komisiu a členské štáty, aby zvýšili podporu udržateľných, inkluzívnych a odolných vodných a agro-potravinových systémov. Toto možno dosiahnuť okrem iného prostredníctvom investícií do potravinových hodnotových reťazcov a agroekologických a iných inovačných prístupov vo všeobecnosti, diverzifikácie obchodných tokov a výroby, opatrení na zlepšenie prístupu k cenovo dostupným zdravým potravinám, zníženej závislosti od fosílnych palív a ich menšieho využívania a efektívnejšieho a udržateľnejšieho využívania syntetických vstupov (hnojív, pesticídov), lepšej odolnosti voči zmene klímy a strate biodiverzity, posilnenej cezhraničnej spolupráce v oblasti vody, lepšej správy pôdy, posilnenia kapacít miestnych výrobcov, opatrení proti plytvaniu potravinami, integrovaných miestnych a regionálnych trhov a prístupu drobných poľnohospodárov a organizácií poľnohospodárov k financovaniu a prostredníctvom príslušných digitálnych riešení, výskumu a inovácií, pri ktorých bude EÚ zohrávať vedúcu úlohu v skupine CGIAR. Všetky iniciatívy by mali byť v súlade s Európskou zelenou dohodou, stratégiou „Z farmy na stôl“ a stratégiou biodiverzity, ako aj so smernicou EÚ 2019/633 o nekalých obchodných praktikách v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci. Reakcia bude v čo najväčšej miere vychádzať z existujúceho rámca a záväzkov, ako je samit EÚ – AÚ či na ňom dohodnuté investície do potravinových systémov a iniciatíva Veľký zelený múr. V iniciatívach by sa mal klásť osobitný dôraz na ženy a dievčatá ako na aktérky zmeny.
11. Uznávajúc označenie roka 2022 Africkou úniou za „rok výživy“ a zdôrazňujúc ohrozenia cieľa dobrého zdravia vo všetkých regiónoch sveta Rada vyzýva vysokého predstaviteľa, Komisiu a členské štáty, aby viac spolupracovali s africkými partnermi v prehĺbenom dialógu o potravinovej bezpečnosti a výžive. Tím Európa sa bude spolu s africkými partnermi ďalej angažovať v hlavných iniciatívach identifikovaných na samite EÚ – AÚ, medzi ktoré patria udržateľné poľnohospodárske hodnotové reťazce a odolné potravinové systémy.

12. Rada vyzýva na zvýšenú mobilizáciu inovačných riešení a podporu od súkromného sektora, pričom pripomína dôležité potreby najmenej rozvinutých a zraniteľných krajín, ako aj krajín najviac postihnutých potravinovou neistotou v iných regiónoch vrátane južného susedstva, a to aj prostredníctvom Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus (EFSD+) a európskej finančnej štruktúry pre rozvoj (EFAD), ktorej cieľom je okrem iného posilniť účasť európskych rozvojových finančných inštitúcií (EDFI).
13. Pokiaľ ide o **umožnenie obchodu**, Rada zdôrazňuje, že je veľmi dôležité súrne pomôcť Ukrajine pri produkcii a vývoze agropotravinových komodít prostredníctvom rôznych pozemných trás a prístavov v EÚ. Rada oceňuje opatrenia, ktoré na tento účel doteraz prijali členské štáty, a vyzýva ich a Komisiu, aby vyvinuli ešte väčšie úsilie, najmä prostredníctvom rýchleho vykonávania „Akčného plánu na vytvorenie koridorov solidarity“ s cieľom vrátiť ukrajinské obilie späť na svetové trhy, zohľadňujúc potreby tých, ktorí už trpia bezprostrednými dôsledkami vojny, a ukrajinského ľudu a zároveň podporujúc krajiny susediace s Ukrajinou. Rada okrem toho nabáda Komisiu a členské štáty, aby naďalej uľahčovali rýchle dodávky kľúčových vstupov pre ďalšiu výrobu na Ukrajine, najmä pokiaľ ide o hnojivá, krmivá, osivá, semená a palivá.
14. Rada tiež vyzýva Komisiu, vysokého predstaviteľa a členské štáty, aby spolupracovali s príslušnými medzinárodnými partnermi na podpore otvoreného, transparentného a predvídateľného obchodného prostredia, najmä s cieľom zabrániť neadekvátnemu vytváraniu zásob kľúčových základných komodít a obmedzovaniu vývozu potravín a kľúčových poľnohospodárskych vstupov, ako sú hnojivá. Uvedené opatrenia sú kontraproduktívne, prispievajú k ďalším výkyvom v cenách potravín a prehlbujú potravinovú neistotu. Rada dôrazne podporuje predovšetkým oslobodenie potravín, ktoré príslušné subjekty v rámci Svetového potravinového programu, ako aj iní relevantní humanitárni partneri nakupujú na nekomerčné humanitárne účely, od uplatňovania prísneho obmedzenia vývozu, o ktorom sa v súčasnosti rokuje v rámci WTO, ako aj posilnenie transparentnosti trhu s potravinami a hnojivami a politickej reakcie prostredníctvom Informačného systému pre poľnohospodárske trhy (AMIS) v koordinácii s OECD a FAO, so súkromnými aktérmi a v rámci zastrešujúceho rámca skupiny OSN pre globálnu reakciu na krízy (GCRG). Rada berie na vedomie úsilie o rozvoj iniciatív vo veľkom rozsahu na pokrytie nárastu nákladov dovozu pre krajiny, ktoré sú čistými dovozcami potravín.

15. **Pokiaľ ide o oblasť multilateralizmu**, Rada prízvukuje svoj záväzok k účinnému multilateralizmu a vyzýva Komisiu, vysokého predstaviteľa a členské štáty, aby posilnili svoju spoluprácu s kľúčovými multilaterálnymi partnermi: príslušnými organizáciami OSN, najmä s agentúrami so sídlom v Ríme (FAO, WFP a IFAD) a s Výborom pre svetovú potravinovú bezpečnosť, so skupinami G7/G20 a s WTO, ako aj s medzinárodnými finančnými inštitúciami, a to na úrovni ich ústredí aj na úrovni krajín. Tým by sa podporila globálna a dobre koordinovaná reakcia, uľahčila by sa koordinácia medzi rôznymi iniciatívami a prispelo by sa tým k zapojeniu všetkých príslušných aktérov vrátane súkromného sektora a občianskej spoločnosti.
16. Rada podporuje dôležitú úlohu Globálnej siete proti potravinovým krízam ako globálnej aliancie aktérov pôsobiacich v humanitárnej a rozvojovej oblasti, ktorí sa zaviazali riešiť základné príčiny potravinových kríz a presadzovať udržateľné riešenia. Mala by byť ústredným prvkom koordinovaného posudzovania potrieb a podpory prepojenia humanitárnej oblasti, rozvoja a mieru na celosvetovej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni.
17. Rada v tejto súvislosti podporuje reakciu Tímu Európa na globálnu potravinovú neistotu a vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby:
- a) poskytli potrebnú podporu skupine OSN pre globálnu krízovú reakciu a sfunkčnili oblasti činnosti uvedené v týchto záveroch, a to aj v rámci misie FARM a Globálnej aliancie pre potravinovú bezpečnosť;
 - b) prioritizovali svoju finančnú podporu s cieľom riešiť globálnu potravinovú bezpečnosť vrátane okamžitých humanitárnych potrieb a v prípade potreby finančnej a technickej pomoci krajinám, ktoré dovážajú potraviny, ako aj strednodobých až dlhodobých udržateľných potravinových systémov a posilnenia miestnej produkcie v záujme lepšej odolnosti, a skúmali všetky dostupné zdroje financovania vrátane urýchlenia a prednostného financovania a mobilizácie rezerv z Európskeho rozvojového fondu v súlade so závermi Európskej rady z 30. – 31. mája 2022;
 - c) poskytovali reakcie zohľadňujúce osobitosti jednotlivých krajín a regiónov v rámci prístupu Tímu Európa a vždy, keď je to možné, prostredníctvom iniciatív Tímu Európa;

- d) spoločne zriadili monitorovací systém založený na existujúcich údajoch a usmerneniach Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (OECD-DAC) s cieľom zabezpečiť zodpovednosť a transparentnosť financovania; Rada v tejto súvislosti vyzýva na pravidelné informovanie o zdrojoch mobilizovaných v rámci reakcie Tímu Európa na globálnu potravinovú neistotu vrátane konkrétnych hlavných iniciatív;
- e) zintenzívnili spoločné komunikačné úsilie na multilaterálnej, regionálnej a národnej úrovni s cieľom reagovať na vnímanie a obavy v partnerských krajinách; naliehavo posilnili ESVČ v úsilí monitorovať ruské kampane zamerané na manipuláciu s informáciami, ktorej cieľom je previesť zodpovednosť za krízu v potravinovej bezpečnosti z útočnej vojny proti Ukrajine inde, a bojovať proti nim. Rada vyzýva Komisiu a ESVČ, aby spolupracovali s členskými štátmi prostredníctvom výmeny a koordinácie spoločných posolstiev;
- f) pravidelne podávali Rade správy o vykonávaní spoločnej reakcie.
-